

294650 – ئۆزىنىڭ ئادەتتىكى كىيىمى بىلەن ئۆمرە قىلىپ، چېچىنى ئالدۇرماي ياكى قىسقارتماي پائالىيەتنى ئاخىرلاشتۇرۇپ، مەلۇم ۋاقىتتىن كېيىن توي قىلغان بولسا، قىلغان نىكاھ ئەقدىسى توغرا بولامدۇ؟.

سۇئال

مەن ئىككى يېقىنىم بىلەن يەنى ئۈچ كىشى ئۆمرە قىلىش ئۈچۈن ئېھرام كىيىپ كەلدۇق، ئۆمرە پائالىيەتنى تۈگەتكەندىن كېيىن چېچىمىزنى ئالدۇرۇپ ياتاققا ئارام ئالدۇق، بىز يەنە بىر قېتىم ئۆمرە قىلىمىز دەپ ياتاقتىن ئۆزىمىزنىڭ ئادەتتىكى كىيىمىز بىلەن چىقىپ ھەرەمكە كىرىپ ئۆمرە قىلدۇق، پائالىيەت ئاخىرلاشقاندىن كېيىن چېچىمىزنى ئالدۇرمىدۇق ياكى قىسقارتىمىدۇق، بۇ ئىشىمىزغا جازا كىلەمدۇ؟، مەن يەنە بىر يېقىنىم بىلەن كېيىن باشقا مىقاتتىن كىلىپ يەنە ئۆمرە قىلدۇق، ئۇ يېقىنىم مەلۇم ۋاقىتتىن كېيىن توي قىلدى، ئەمما مەن ھازىرغىچە توي قىلمىدىم، ئارىمىزدىكى ئۈچىنچى كىشى بولسا، بىز ئادەتتىكى كىيىم بىلەن ئۆمرە قىلغاندىن كېيىن قايتىدىن ئۆمرە قىلدىمۇ ياكى قىلمىدىمۇ بۇنى بىلمەيمەن، ئۇ كىشىمۇ مەلۇم ۋاقىتتىن كېيىن توي قىلدى، بىزگە بۇ ئىشتا بىرەر جازا كىلەمدۇ؟، چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى سورايمىز.

تەپسىلى جاۋاب

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھقا خاستۇر. پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئۇنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە ساھابىلىرىغا ئاللاھ تائالانىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن.

بىرىنچى: ئۆمرە قىلىشنىڭ ئاساس قائىدىلىرىدىن بىرى: سىرىتتىن كەلگەنلەر بەلگىلەنگەن ئورۇندىن يەنى مىقاتتىن ئېھرامغا كېرىدۇ، مەككىنىڭ ئىچىدە تۇرغان كىشىلەر ئۆمرە قىلماقچى بولسا، ئۇلار "تەنئىم" ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش مەككىگە ئەك ئەك يېقىن بولغان بەلگىلەنگەن جايلارغا چىقىپ، شۇ جايدىن ئېھرامغا كېرىپ كېلىشى كېرەك بولىدۇ.

مەككىنىڭ ئىچىدىن ئېھرام كېيگەن كىشى ئۆمرىنىڭ مۇھىم بىر ئاساسىنى تەرك قىلغان بولىدۇ، ئۇ كىشىگە بىر قوي زەبىھ قىلىپ كەمبەغەللەرگە ئۆلەشتۈرۈپ بېرىش جازاسى كېلىدۇ، ئەگەر بۇنداق قىلالمىسا، "تەمەتتۇ" ھەج قىلغان كىشىگە ئوخشىتىپ ئون كۈن روزا تۇتۇشى كېرەك بولىدۇ.

"شەرھى مۇنتەھىل ئىرادات" ناملىق ئەسەر 1-توم 525-بەتتە مۇنداق بايان قىلىنغان: "مەككىدە تۇرغان كىشى ئۆمرە قىلماقچى بولسا، مەككىنىڭ سېرىتىغا چىقىپ ئېھرام كىيىدۇ. چۈنكى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالاممۇ ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھانى ئۆمرە قىلدۇرۇش ئۈچۈن ئۇنىڭ قېرىندىشى ئابدۇراھمان ئىبنى ئەبۇ بەكرىنى شۇنداق قىلىشقا بۇيرىغان. [بىرلىككە كەلگەن

ھەدىس].

چۈنكى ئۆمرە پائالىيىتىنىڭ ھەممىسى مەككىدە ئادا قىلىنىدۇ، سېرتقا چىقىشقا كېرەك بولمايدۇ، شۇنىڭ ئۈچۈن ئېھرامغا كېرىش ئۈچۈن سېرتقا چىقىش بىلەن مەككىنىڭ سېرتى بىلەن ئېچىنى بىر-بىرىگە ئۇلاشتۇرىدۇ، ئەمما ھەج قىلماقچى بولغان كىشى بۇنداق قىلمايدۇ، چۈنكى ئۇ كىشى ئەرەپاتتا تۇرۇش ئۈچۈن مەككىنىڭ سېرتىغا چىققانلىقى ئۈچۈن مەككىنىڭ ئېچى بىلەن سېرتىنىڭ بىر-بىرىگە ئۇلىنىشى ھاسىل بولىدۇ.

ئەگەر بىر كىشى ئۆمرە قىلماق ئۈچۈن مەككىنىڭ ئېچىدە تۇرۇپ ئېھرام كىيگەن بولسا، ئېھرامى توغرا بولىدۇ، لېكىن ئۇ كىشى مەككىنىڭ سېرتىغا چىقىپ ئېھرام كېيىشتىن ئىبارەت بولغان بىر ئاساسنى تەرك قىلغانلىقى ئۈچۈن خۇددى بەلگىلەنگەن ئورۇندىن - مېيقاتتىن - ئېھرامسىز كىرگەن كىشىگە ئوخشاش بىر قوي ئۆلتۈرۈپ مەككىدىكى كەمبەغەللەرگە ئۆلەشتۈرۈپ بېرىش جازاسىنى ئادا قىلىدۇ.

ئىككىنچى: ئېھرامدا يىڭىدە ئىنسان بەدىنىگە ئۆلچەپ تېكىلگەن كىيىملەرنى كەيمەسلىك كېرەك، ئەگەر ئۆزىنىڭ ئادەتتىكى كىيىمى بىلەن ئۆمرە قىلغان كىشى، ئېھرامدا چەكلەنگەن ئىشنى قىلغان بولىدۇ، بۇنىڭ جازاسى ئۈچۈن ئاللاھ تائالاغا تەۋبە قىلىپ، كەمبەغەللەرگە پىدىيە بېرىشى كېرەك بولىدۇ، پىدىيە بېرىش ئۈچ تۈرلۈك ئىشنىڭ بېرىنى تاللاش بىلەن بولىدۇ: قوي ئۆلتۈرۈش ياكى ئالتە كەمبەغەلگە يىمەك بېرىش ياكى ئۈچ كۈن روزا تۇتۇشتىن ئىبارەتتۇر.

ئۈچىنچى: چاچنى ئالدۇرۇش ياكى قىسقارتىش بولسا ھەج-ئۆمرىدىكى ئاساسلىق پائالىيەت بولۇپ، ئۆمرە قىلغان كىشىمۇ بۇنى ئادا قىلمىسا ئېھرامدىن تولۇق چىققان ھېسابلانمايدۇ.

"ئەل ئىنساپ" 4-توم 56-بەتتە مۇنداق بايان قىلىنغان: "ئېھراملىق كېلىپ كەبىنى تاۋاپ قىلىدۇ، ساپا-مەرۋە ئارىسىدا سەئىي قىلىدۇ، ئاندىن چېچىنى ئالدۇرۇپ ياكى قىسقارتىپ ئېھرامدىن چىقىدۇ، بۇ يەردە بىر سۇئال بار: ئېھرامدىن چىقىش چاچنى ئالدۇرۇش ۋە قىسقارتىشتىن بۇرۇن بولامدۇ ياكى كېيىنمۇ؟ چاچنى ئالدۇرۇش ياكى قىسقارتىش پائالىيەتنىڭ قاتارىدىنمۇ؟ ئۆلما لارنىڭ توغرا قارىشىدا: چاچنى ئالدۇرۇش ياكى قىسقارتىش ھەج-ئۆمرە پائالىيىتىدىن بولۇپ، بۇ ئىككىسىنىڭ بىرىنىمۇ قىلمىغان كىشى ئېھرامدىن تولۇق چىققان ھېسابلانمايدۇ.

بەزى قاراشلاردا ئېھراملىق ھالەتتە چاچنى ئالدۇرۇش ياكى قىسقارتىش چەكلىنىدۇ لېكىن چاچنى ئالدۇرۇش ياكى قىسقارتىشتىن بۇرۇن ئېھرامدىن چىقىشمۇ بولىدۇ دېيىلگەن. شۇنىڭ ئۈچۈن ئۆمرە قىلىپ بولۇپ چېچىنى ئالدۇرماي ياكى قىسقارتىمىغان بولسا، ئۇ كىشى ئېھراملىق ھالەتتە قالغان بولىدۇ، ئەگەر ئۇ كىشى بۇ ئىشنى بىلمەي قىلغان بولسا دەرھال ئادەتتىكى كىيىملىرىنى سېلىۋېتىپ ئېھرام كىيىپ چېچىنى ئالدۇرۇپ ياكى قىسقارتىشى كېرەك بولىدۇ، بىلمەسلىكتىن چەكلەنگەن ئىشلارنى قىلغانلىقىغا بىر نەرسە بولمايدۇ.

تۆتىنچى: يۇقىرىدا بايان قىلغانغا كۆرە، ئۆمرە قىلىپ بولۇپ چېچىنى ئالدۇرمىغان ياكى قىسقارتىمىغان كىشى ئېھراملىق ھالىتىدە قالىدۇ، ئۇ كىشى ئىككىنچى قېتىم قايتىدىن ئۆمرە قىلىپ چېچىنى ئالدۇرۇپ ياكى قىسقارتقان بولسا، بۇنىڭ بىلەن ئۇ كىشى بىرىنچى قېتىم قىلغان ئۆمرىدىن يەنى ئېھرامدىن چىققان بولىدۇ، ئىككىنچى قېتىم قىلغان ئۆمرىسى بىكار بولۇپ كېتىدۇ، چۈنكى ئۇ كىشى بىرىنچى قېتىم قىلغان ئۆمرىدىن تولۇق ئېھرامدىن چىقماي تۇرۇپ يەنە بىر ئۆمرە ئۈچۈن ئېھرامغا كېرگەن بولىدۇ.

شەيخ ئىززىددىن ئابدۇسالام رەھىمەھۇللاھ "ھۆكۈم قاندىلىرى" ناملىق ئەسىرىنىڭ 252-بىتىدە مۇنداق دەيدۇ: "بىر كىشى بىر ئېھرام بىلەن ئىككى ھەجنى ياكى ئىككى ئۆمرىنى ياكى بىر نىيەتتە ئىككى ۋاقىتلىق پېشىن نامىزىنى مەقسەت قىلغان بولسا، ئۇ كىشى ئۈچۈن بىر ھەج ياكى بىر ئۆمرە ھېساب بولىدۇ، ئەمما يەنە بىر نامىزى توغرا بولمايدۇ".

شەيخ ئابدۇراھمان بەرراكتىن: بىر ئايال ئۆمرە قىلىپ چېچىنى قىسقارتىشنى ئۇنتۇپ قىلىپ، ئاندىن يەنە ئېھرامنى نىيەت قىلىپ تاۋاپ، سەئىي قىلىپ، چېچىنى قىسقارتىپ ئىككىنچى قېتىملىق ئۆمرىنى ئادا قىلسا توغرا بولامدۇ؟ دەپ سورالغاندا، شەيخ جاۋاب بېرىپ مۇنداق دېگەن: "ئىسلام دىنىدىكى پىقھى ئالىملارنىڭ قارىشىدا: بىرىنچى قېتىملىق ئېھرامدىن تولۇق چىقماي تۇرۇپ ئىككىنچى قېتىم ئېھرام كېيىش يەنى ئۆمرىنى ئۆمرىگە كىرگۈزۈش توغرا بولمايدۇ، ئىككىنچى قېتىم نىيەت قىلغان ئۆمرىسى بىكار بولۇپ كېتىدۇ، ئىككىنچى قېتىملىق ئۆمرىدىن كېيىن چېچىنى قىسقارتىش بولسا بىرىنچى قېتىمدىكى ئۆمرىگە ھېساب بولىدۇ. [95860-128712](https://www.95860-128712.com) - نومۇرلۇق سوئاللارنىڭ جاۋابىغا قارالسۇن.

بەشىنچى: بىر كىشى بىرىنچى قېتىم ئۆمرە قىلىپ چېچىنى ئالدۇرۇش ياكى قىسقارتىشتىن بۇرۇن، نىكاھ ئەقدىسى قىلغان بولسا، ئىككىنچى قېتىم قايتا ئۆمرە قىلمىغان بولسا، ئۇ كىشى ئېھراملىق ھالەتتە نىكاھ ئەقدىسى قىلغان بولىدۇ، ئېھراملىق ھالەتتە نىكاھ ئەقدىسى قىلىش توغرا بولمايدۇ.

ئىمام نەۋەۋىي رەھىمەھۇللاھ "مۇسلىمنىڭ شەرھىسى" 9-توم 193-بەتتە مۇنداق دەيدۇ: پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام ھەدىستە: «ئېھراملىق كىشى نىكاھ ئەقدىسى قىلمايدۇ، باشقىلارغىمۇ نىكاھ ئوقۇمايدۇ، ۋە توي تەكلىپىمۇ قويمايدۇ».

ئىمام مۇسلىم رەھىمەھۇللاھ: پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام مەيۈنە رەزىيەللاھۇ ئەنھا بىلەن ئېھراملىق ھالىتىدە نىكاھ ئەقدىسى قىلىدۇ ياكى ئېھرامدىن چىققاندىن كېيىنمۇ؟ دېگەن مەسىلىدىكى ئوخشىمىغان قاراشلارنى بايان قىلدى.

مۇشۇ ھەدىس بولغانلىقى ئۈچۈن نۇرغۇن ئۆلىمالار ئېھراملىق كىشىنىڭ نىكاھ ئەقدىسى قىلىش توغرىسىدا ئىختىلاپ قىلىشتى، ئىمام مالىك، شاپىئى، ئەھمەد ۋە باشقا كۆپچىلىك ئۆلىمالار، ساھابىلار ۋە ئۇلاردىن كېيىنكى تابىئۇنلار مۇشۇ مەسىلە توغرىسىدا سۆزلەنگەن باينىڭ ھەدىسىگە تايىنىپ ئېھراملىق كىشىنىڭ نىكاھ ئەقدىسىنى توغرا بولمايدۇ دېگەن.

ئىمام ئەبۇ ھەنىپە ۋە باشقا كۆپە ئۆلىمالىرى، مەيۈنە رەزىيەللاھۇ ئەنھاننىڭ يۇقىرىدىكى ۋەقەلىكىنى ئاساس قىلىپ ئېھراملىق

كىشىنىڭ نىكاھ ئەقدىسىنى توغرا بولىدۇ دېگەن.

كۆپچىلىك ئۆلىمالار مەيمۇنە رەزىيەللاھۇ ئەنھانىڭ ۋەقەلىكى بايان قىلىنغان ھەدىسكە جاۋاب بېرىپ مۇنداق دەيدۇ:
 "ھەقىقەتەن پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام مەيمۇنە رەزىيەللاھۇ ئەنھا بىلەن ئېھرامدىن چىققاندىن كېيىن توي قىلغان، نۇرغۇن ساھابىلار شۇنداق بايان قىلغان، قازى ئەبۇ يەئلا ياكى قازى ئىياز ۋە باشقا ئۆلىمالار: ئىبنى ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن باشقا ھېچ بىر كىشى پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام مەيمۇنە رەزىيەللاھۇ ئەنھا بىلەن ئېھراملىق ھالەتتە نىكاھ ئەقدىسى قىلدى دەپ رىۋايەت قىلمىغان. مەيمۇنە رەزىيەللاھۇ ئەنھا ۋە پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ خىزمەتچىسى ئەبۇ راپىئ ۋە ئۇنىڭدىن باشقىلارمۇ پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام مەيمۇنە رەزىيەللاھۇ ئەنھا بىلەن ئېھرامدىن چىققاندىن كېيىن توي قىلغان دەپ رىۋايەت قىلغان. چۈنكى بۇ ۋەقەلىك ئۇلارغا ئالاقىدار بولغانلىقى ئۈچۈن بۇنى ئۇلار ئىبنى ئابباستىن ياخشى بىلىدۇ، شۇنداقلا ئۇلار بۇ ۋەقەلىكنى ئىبنى ئابباستىنمۇ بەكرەك ئېسىدە تۇتقۇچى ۋە سان جەھەتتىنمۇ كۆپتۇر.

ئىككىنچى جاۋاب: ئىبنى ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ھەدىسىنى چۈشەندۈرگەندە، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مەيمۇنە رەزىيەللاھۇ ئەنھا بىلەن ئېھرامدىن چىققان ھالەتتە ھەرەم دائىرسى ئىچىدە توي قىلغان دېگەن بولىدۇ، چۈنكى گەرچە ھەرەمدە ئېھرامسىز تۇرغان كىشىمۇ مۇھرىم دېيىلىدۇ. تىلىدىكى بۇ ئاتالغۇ كىشىلەرگە تونۇشلۇق ۋە كەڭ تارقالغان.

ئەگەر سىزنىڭ ئۈچىنچى يېقىنىڭىز ئىككىنچى قېتىم قايتا ئۆمرە قىلىشتىن ئىلگىرى توي قىلغان بولسا، ئۇ كىشى چېچىنى ئالدۇرۇپ ياكى قىسقارتىپ، نىكاھ ئەقدىسىنى بېگىدىن قىلىشى كېرەك بولىدۇ، چۈنكى بۇنداق قىلىش ئاسان بولىدۇ، قىزنىڭ ۋەلىسى ئىككى مۇسۇلمان گۇۋاھچىنى چاقىرىپ، پالانخاننى ھەمراھلىققا قوبۇل قىلىدىكەنمۇ دەيدۇ، سىزنىڭ يېقىنىڭىز: پالانخاننى ھەمراھلىققا قوبۇل قىلىدىم دەيدۇ، شۇنىڭ بىلەن پۈتىدۇ.

سىلەرنىڭ ھەر بىرىڭلارغا سېرتقا چىقىپ ئېھرام كېيىمىگە ئىلىكىڭلار ئۈچۈن دەم يەنى قوي ئۆلتۈرۈپ مەككىدە كەمبەغەللەرگە ئۆلەشتۈرۈپ بېرىش جازاسى كىلىدۇ، ئادەتتىكى كىيىمىڭلار بىلەن ئۆمرە قىلغانلىقىڭلار ئۈچۈن پىدىيە يەنى قوي ئۆلتۈرۈش ياكى ئالتە كەمبەغەلگە يىمەك بېرىش ياكى ئۈچ كۈن روزا تۇتۇش جازاسى كېلىدۇ.

ئاللاھ تائالا ھەممىدىن توغرىنى بىلگۈچىدۇر.